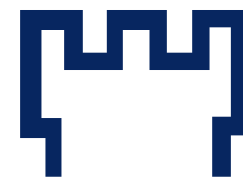

Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne
Secretariaat p.a. André Van De Sompel, Kruisenstraat 70, 9270 Kalken

AFGIFTEKANTOOR: 9270 LAARNE 1

PB-PP|BC 7686
P 002839
BELGIE(N) - BELGIQUE

---

castellum

VERENIGING VOOR LOKALE GESCHIEDENIS
VAN KALKEN EN LAARNE

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
JAARGANG XXXVI
NR. 4 – DECEMBER 2019

**DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
VAN DE VERENIGING VOOR
LOKALE GESCHIEDENIS VAN
KALKEN EN LAARNE**

BESTUUR

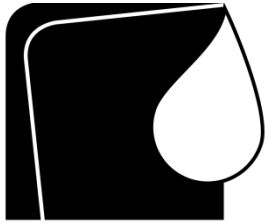
- Erevoorzitter: **Jonkheer de Pessemier 's Gravendries**
Regenboog 5 bus 102, 9090 Melle
- Voorzitter: **Marcel Meys**
Kruisenstraat 31, 9270 Kalken
- Secretaris en
redactiesecretaris: **André Van De Sompel**
Kruisenstraat 70, 9270 Kalken
0477 39 58 06 - andre.van.de.sompel@telenet.be
- Penningmeester: **Lieven Hanselaer**
Koffiestraat 61, 9270 Kalken
- Bibliothecaris: **Félix Waldack**
J. Van De Veldestraat 7, 9270 Kalken
felix.waldack@telenet.be
- Leden: **Eric Balthau**
Termstraat 80, 9270 Laarne
- Luc De Ruyver**
Apostelhuizen 8a, 9270 Kalken
- Rita Van Overmeire**
Lange Meire 3, 9270 Laarne
- Martin Valeke**
Pretstraat 20, 9070 Heusden

Verantwoordelijke uitgever:
André Van De Sompel, Kruisenstraat 70, 9270 Kalken

**JAARGANG XXXVI – NR. 4
DECEMBER 2019**

---

erfgoedcel
LAND VAN
DENDERMONDE

Vlaanderen
verbeelding werkt

http://www.bloggen.be/castellum_kalken_laarne

De **ERFgoedBIBLIOTHEEK** van de **Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne** is gevestigd in de gemeentelijke bibliotheek Laarne, Keistraat 5, 9270 Laarne. De **boekenverzameling** en het **archief van Fotogroep Trefpunt** kunnen doorlopend vrij geconsulteerd worden.

De raadpleging van de **tijdschriftenverzameling**, het **Fonds Raymond Bogaert** (bidprentjes en doodsbrieven), het **Fonds Marcel Meys**, het **Fonds Fernand Hanus**, het **Fonds Victor De Meyer** en het **Fonds De Scheldegalm** kan enkel op afspraak en in aanwezigheid van een bestuurslid.

Voortaan is **elke tweede zaterdag** (10-12 uur) en elke **derde vrijdag** (17-19 uur) van de maand (behalve in juli) een bestuurslid aanwezig in de erfgoedbibliotheek.

AFGEVAARDIGDE bij het Verbond van de Kringen voor Heemkunde in Oost-Vlaanderen:

Félix Waldack, J. Van De Veldestraat 7, 9270 Kalken

CONTACTADRES, ADRESWIJZIGINGEN en DIGITALE RUILDIENST:

André Van De Sompel, Kruisenstraat 70, 9270 Kalken, andre.van.de.sompel@telenet.be

NIEUWE ABONNEMENTEN en LIDMAATSCHAP:

Gewoon lid:	€ 12,00	Steunend lid:	€ 16,00
Erelid:	€ 25,00	Beschermend lid:	€ 50,00

Rekeningnummer: BE18 3930 4308 5065 – BBRUBEBB

Castellum, Koffiestraat 61, 9270 Kalken, 09 367 83 30

De lijst van de beschermheren of -vrouwen, van de ereleden en de steunende leden verschijnt voortaan jaarlijks in het eerste Castellumnummer van een nieuw publicatiejaar. In het kader van de AVG vragen we een schriftelijke toestemming voor de publicatie van de namen van de beschermheren of -vrouwen, de ereleden en de steunende leden

AUTEURS.

De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun bijdrage. Teksten mogen worden overgenomen mits vermelding van de bron en de auteur, en het toezenden van een exemplaar.

PRIVACYVERKLARING.

In uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) kan de privacyverklaring van de Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne geraadpleegd worden op haar website.

EDITORIAAL.

In het laatste nummer van de zesendertigste jaargang (2019) van ons tijdschrift hebben de twee grootste bijdragen te maken met gebeurtenissen of activiteiten die tijdens de eerste twee maanden van het jaar 2020 plaatsvonden. Dit komt doordat onze tijdschriftnummers doorgaans later verschijnen dan het vooropgestelde tijdstip.

We willen de publicatie van die bijdragen zien als een van de eerste resultaten van een algemene inventarisatieoefening, een belangrijke opdracht voor onze vereniging, zoals op het einde van het editoriaal van het vorige Castellumnummer werd gesteld.

De voorjaarssamenkomst van 2 februari 2020 verliep heel gemoedelijk en in de beste stemming. We komen in het eerstvolgende Castellumnummer – een dubbelnummer – uitgebreid terug op de herschikking in onze bestuursploeg en op de gebrachte voordrachten. In dat nummer voorzien we werkverslagen over onze inzet rond het lokaal funerair erfgoed en de actualisatie van de inventaris van het onroerend erfgoed. Met die twee tijdvergende activiteiten konden we de gemeentelijke overheid en het IOED (de intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst) ten dienste zijn.

Een deel van een van de voordrachten van de voorjaarssamenkomst wordt reeds in dit tijdschriftnummer verwerkt. Ondergetekende geeft in de eerste bijdrage een overzicht van de ingekleurde postkaarten die door de Kalkense drukker Prudent Van de Velde in het prille begin van de twintigste eeuw werden gepubliceerd. Deze studie kan ook gezien worden als een hommage aan Prudent Van de Velde die dit jaar honderd jaar geleden is overleden.

Onze bestuursploeg heeft een bijzondere aandacht voor lokale bewoners die de kaap van honderd jaar ronden. Sinds het begin van de eenentwintigste eeuw brachten we het leven van niet minder dan dertien honderdjarigen ter gelegenheid van hun honderdste verjaardag voor het voetlicht. Het onderzoek en de publicatie van die levensverhalen gebeurden in opdracht van het gemeentebestuur. De levensverhalen werden opgenomen in de gemeentelijke publicatie Vruchten van het Platteland. De tweede bijdrage van dit tijdschriftnummer sluit nauw aan bij die gemeentelijke opdracht. We geven een overzicht van zesendertig Kalkense en Laarnse honderdjarigen - personen die in Kalken en in Laarne geboren zijn of er een tijdlang gewoond hebben- die in de twintigste en eenentwintigste eeuw zowel op eigen bodem gevierd werden als in de gemeenten en steden waar ze verbleven op het moment van hun honderdste verjaardag.

We sluiten dit tijdschriftnummer af met een kleine bijdrage. We danken Julien De Vuyst uit Mere voor de toestemming om zijn korte, maar fijne bijdrage in verband met een aspect uit het Laarnse parochiale godsdienstige leven, die hij vele jaren terug bezorgde aan wijlen Erik Schepens, toch nog te mogen publiceren.

Tot slot willen we alle leden, steunende leden, ereleden, de gemeente Laarne, Heemkunde Oost-Vlaanderen en Erfgoedcel Land van Dendermonde heel hartelijk bedanken voor de financiële bijdragen en de logistieke ondersteuning. De werking van onze vereniging kan daardoor bestendig worden en onze bestuursleden krijgen de mogelijkheid verder alles in het werk te stellen om de doelstellingen van onze vereniging zo goed mogelijk na te streven.

André Van De Sompel
voorzitter en redactiesecretaris

INGEKLEURDE GEÏLLUSTREERDE POSTKAARTEN UITGEGEVEN DOOR KALKENAAR PRUDENT VAN DE VELDE (1873-1920).

André Van De Sompel

Opzet.

De drukkerij van de Kalkense familie Van de Velde, opgestart in de tweede helft van 1893 als “Sneldrukkerij L. Van De Velde en zoon”, verzorgde niet alleen eenvoudig drukwerk zoals bidprentjes, affiches, allerhande aankondigingen en het wekelijks aankondigingsblad *De Scheldegalm*, maar gaf ook postkaarten uit.

Illustratie 1. Fotozijde van een door de broers Prudent en Emiel Van De Velde gedrukte visitekaart op postkaartformaat. Pas vanaf het voorjaar van 1909, een goed half jaar na het overlijden van vader Leo, werd gewerkt onder de benaming “Drukkerij Pr. & E. Van De Velde”.

Links foto van de voorzijde van hun woonhuis, midden een zicht op de drukkerij die in een gebouw in de hovingen was ondergebracht, en rechts foto van de achterzijde van het woonhuis.

Verzameling Monique Dauwe.

Eerst Prudent Van de Velde (1873-1920) en later broer Emiel Van de Velde (1879-1939) fotografeerden "zichten" uit de omgeving die ze ook als postkaart uitgaven. Prudent Van De Velde (Kalken, 1873-1920) was gehuwd met Josephine Louisa Van Renterghem (Sint-Amandsberg, 1876–Dendermonde, 1964). Eduard Emiel Jan Van De Velde (Kalken, 1879-1939) was gehuwd met Marie Stefanie Van Renterghem (Sint-Amandsberg, 1878-Kalken, 1953), zus van Josephine Louisa¹. In de ouderlijke woning van de twee broers, op de rand van Kalkendorp, was ook een winkel met allerhande papierwaren en geestrijke dranken gevestigd².

Het *Drukkersboek* van drukkerij Van de Velde van rond de eeuwwisseling negentiende-twintigste eeuw vermeldt geen gegevens over het fotograferen, drukken en uitgeven van postkaarten³.

Illustratie 2. Aankondiging van de beschikbaarheid van twee postkaarten van **Calcken** en twaalf postkaarten van **Overmeire-Klappel-Donck**. De Scheldegalm, 3 maart 1901.

De vroegste expliciete vermelding van de uitgave van postkaarten door de familie Van de Velde vonden we in een editie van De Scheldegalm van 3 maart 1901. Daarin werd aangekondigd dat twee postkaarten van Kalken en een reeks van 12 postkaarten van *Overmeire-Klappel-Donck* verkrijgbaar

¹ Correctie van gegevens uit VAN DE SOMPEL A., Open kijk op leven en werk van dokter Jozef Van De Velde (1871-1939), in *Castellum*, jg. VI, nr. 4, december 1989, p. 4-81, pp. 7.

² Nu het linkse deel van café Parochiehuis, Kalkendorp 28, juist naast de onderdoorgang.

³ Erfgoedbibliotheek Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne (EVLGKL), Fonds Marcel Meys, voorlopig nummer 223, *Drukkersboek*, 1 januari 1897-31 december 1900 (pagina's 1-140) en 1 januari 1901-31 december 1901 (pagina's 308-344).

waren. Die reeks van twaalf postkaarten kon aangekocht worden aan 0,10 frank per stuk, aan 0,50 frank per zes en aan 1 fr. voor de ganse reeks van Overmeire-Klappel-Donck.

Prudent Van de Velde tekende reeds in het jaar 1900 voor de uitgave van een reeks postkaarten rond het Donkmeer. De teksten op een aantal van die postkaartenuitgiften bevatten zetfouten. We verwijzen hierbij naar *Édit. Fr. Van de Velde* in plaats van *Édit. Pr. Van de Velde* en naar *Overmeire-Kappel-Donck* in plaats van *Overmeire-Klappel-Donck*.

Prudent lijkt zich dus toegespitst te hebben op het fotograferen en het uitgeven van postkaarten met zichten rond het toeristisch belangrijke Donkmeer, aanvankelijk en vooral in zwart-witte weergave. Hij gaf tijdens de periode 1902 tot omstreeks 1906 ook ingekleurde postkaarten uit met zichten uit Kalken, het Donkmeer op Overmeers en Uitbergens grondgebied en Schellebelle (met niet-gesplitste rug, zie verder en illustratie 4).

Als drukker-uitgever van postkaarten komt de jongere broer Emiel pas vanaf 1906 op de voorgrond door het uitgeven van niet-ingekleurde postkaarten met Kalkense zichten (met gesplitste of gedeelde rug, zie verder). Die postkaarten vermelden achtereenvolgens *Kunstdruk E. Van de Velde* (vooral periode 1906-1910) en *Lichtdruk E. Van de Velde* (vooral periode 1910-1912). In een volgende fase, maar nog vóór de Eerste Wereldoorlog, werden heel wat postkaarten met Kalkense zichten uitgegeven zonder vermelding van een uitgever, maar het is zo goed als uitgesloten dat die door anderen dan de familie Van de Velde werden uitgegeven⁴. Tot slot vatten Prudent en Emiel samen in het begin van 1914 een reuze opdracht aan. Het bisdom Gent had hen de toestemming gegeven om alle kerken van het bisdom te fotograferen en die foto's als postkaart uit te geven. Helaas diende dat werk tijdens de Eerste Wereldoorlog stopgezet te worden *door de schaarschte en duurte der papieren, alsook door de verwoesting van vele kerken*⁵.

In deze studie brengen we, honderd jaar na het overlijden van Prudent Van de Velde, een overzicht van de met de hand ingekleurde postkaarten die hem vermelden als *Uitgever* of als *Éditeur*.

De in deze studie afgedrukte postkaarten behoren tot mijn verzameling, behalve wanneer specifiek anders vermeld werd.

---

⁴ In diezelfde periode vond een andere gewoonte ingang. Foto's van privéwoningen, handelszaken en personen (gezinnen, soldaten, huwelijken) werden afgewerkt op dezelfde manier als de in omloop zijnde postkaarten, evenwel zonder omschrijving van het onderwerp op de beeldzijde en de vermelding van de fotograaf/drukker. Uiteraard hadden die postkaarten weinig of geen toeristische verzamelwaarde, maar werden ze enkel of vooral verstuurd naar familieleden, vrienden, kennissen en handelspartners.

⁵ Mededeling aan verkopers van postkaarten aangebracht op de schrijf- en adreszijde van een postkaart met de O.L. Vrouwkerk van Kruibeke. Verzameling Lieven Hanselaer.

Illustratie 3.
Beeldzijde bidprentje
Prudent Van De Velde
(1873-1920).

Verzameling
André Van De Sompel.

Definitie en evolutie van de geïllustreerde postkaarten.

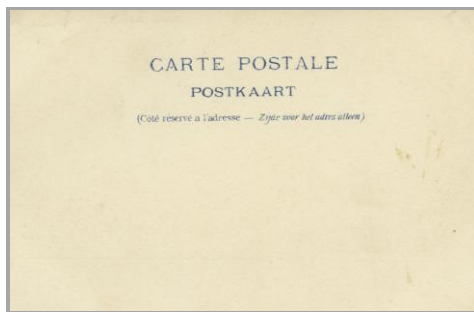
Een geïllustreerde postkaart kunnen we omschrijven als een meestal halfstijf papieren document met een gedrukt of getekend motief, bestemd om per post een korte en open briefwisseling te voeren. De beeldzijde met het gedrukt of getekend motief bevat een korte omschrijving van het onderwerp en (meestal) de naam van de fotograaf, drukker of uitgever. Het postkaartformaat is sinds 1878 internationaal vastgelegd op 9 x 14 cm.

De zogenaamde pionierkaarten of voorlopers hadden vooral vanaf 1894 een fotografische afbeelding op de beeld- en schrijfszijde, waarbij opvalt dat die fotografische afbeelding vaak niet veel meer dan de helft van de ganse oppervlakte van de beeld- en schrijfszijde inneemt (voorbeeld zie illustratie 7). Vooral zichten uit grootsteden en grote toeristische attracties vormen het onderwerp van de afbeelding op de beeld- en schrijfszijde.

In een tweede fase, de periode omstreeks 1900 tot omstreeks 1905, bij de verzamelaars gekend als de "*Oude kaarten L'âge d'or*", komen ook de fotografen en drukkers uit kleinere steden en het platteland in actie. Tegelijkertijd wordt de voorziene ruimte voor de mededeling op de beeld- en schrijfszijde kleiner. Op de postkaarten blijft er onder het cliché niet meer dan een witte boord vrij. De achterzijde van de beeld- en schrijfszijde blijft voorbehouden voor het adres van de bestemming. De briefkaarten werden

gefrankeerd met ofwel postzegels met een waarde van 5 centiemen of een van 1 centiem. Een postzegel van 5 centiemen diende gebruikt te worden wanneer de boodschap op de beeld- en schrijfszijde meer dan vijf woorden telde. De postzegel van 1 centiem was bedoeld om een document als drukwerk te versturen, met maximum vijf woorden op de beeld- en schrijfszijde. De afzender doorstreepte de woorden “Carte postale” en/of “Postkaart” en verving die manueel met het opschrift “Imprimé” (voorbeelden zie illustraties 4 en 23).

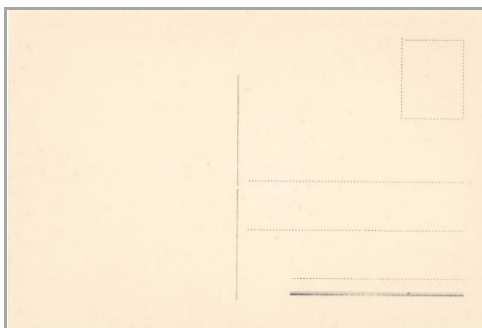
Een derde en laatste fase vóór de Eerste Wereldoorlog, en wel vanaf omstreeks 1906, is bij de verzamelaars bekend als *De Oude Kaarten “fin d’ l’âge d’or”*. Op de beeldzijde van die postkaarten is er enkel nog plaats voor het zicht -er is dus geen schrijfruimte meer voorzien- en (meestal) ook nog voor de omschrijving van dat zicht en de uitgever van de kaart. De keerzijde van de kaart werd in twee delen opgesplitst, namelijk in een deel voor de boodschap (linkerkant) en een deel voor het adres (rechterkant) (voorbeelden zie illustraties 5 en 6).

Illustratie 4. Adreszijde, in gebruik bij de familie Van de Velde, Kalken, gedrukt in zwart of donkerblauw, periode tot omstreeks 1905.

Illustratie 5. In twee delen opgesplitste schrijf- en adreszijde, zwarte inkt, in gebruik bij de familie Van de Velde, Kalken, periode 1906-1910.

Illustratie 6. In twee delen opgesplitste schrijf- en adreszijde, zwarte inkt, met schrijflijtjes en plaatsaanduiding postzegel, in gebruik bij de familie Van de Velde, Kalken, periode kort vóór WO I.

De twee oudste postkaarten van Calcken / Kalken.

Met de medewerking van postkaartverzamelaars konden we de twee vroegste geïllustreerde Kalkense postkaarten, uitgegeven door Prudent Van de Velde, opsnorren en afdrukken. Beide stukken liepen begin maart 1901 en de geschreven mededelingen op die postkaarten verwijzen naar het succes van dergelijke postkaarten bij de verzamelaars (zie illustraties 7 - 8 en 9 - 10).

De eerste afgedrukte postkaart, met als zicht de kerk van **Calcken** (zie illustraties 7 en 8), werd blijkbaar onmiddellijk na het verschijnen van de aankondiging in *De Scheldegalm* van 3 maart 1901 aangekocht en gepost. Rechts en onder de fotografische afdruk is er ruimte voor de boodschap *Wetteren 4 maart 1901. Madam Ik heb u veertien kaarten verzonden. Weduwe Pieter Tondeleir.* We vermoeden dat de boodschap betrekking heeft op de veertien verkrijgbare postkaarten zoals vermeld in *De Scheldegalm*.

De tweede afgedrukte postkaart, met als omschrijving **Calcken. – Een zicht uit de meerschen** (zie illustraties 9 en 10) werd aangekocht en verzonden één dag vóór de aankondiging in *De Scheldegalm* van 3 maart 1901. Dat moet ons niet echt verwonderen, gezien de goede band van de familie Van de Velde met de familie Dauwe. Emiel Dauwe meldde aan zijn zus Irene, die verbleef in het pensionnaat van de Zusters van Onze Lieve Vrouw in Flobecq (Vloesberg), dat die kaart, *une première vue de Calcken*, bestemd was voor haar verzameling. Hij vroeg om Madeleine (Dauwe) op de hoogte te brengen van het feit dat hij voor haar zelfs nog een mooiere postkaart had. Madeleine Dauwe was enkele maanden eerder bestemminge van de postkaart afgebeeld in illustraties 13 en 14.

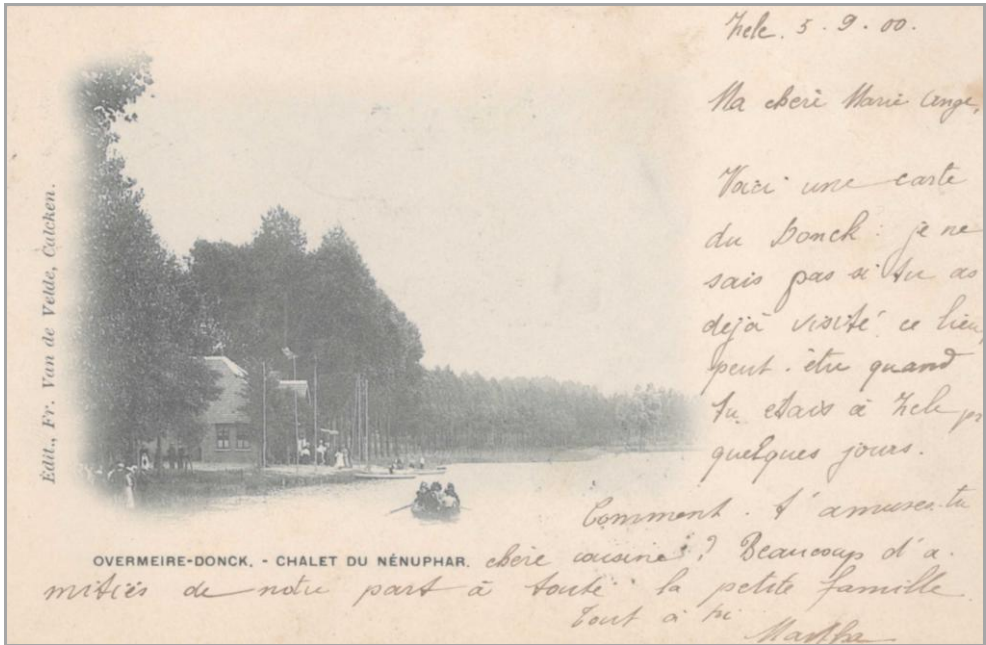
Voor een afdruk van al de postkaarten met als thema *Overmeire-Klappel-Donck*, zoals vermeld in illustratie 2, hebben we in deze studie geen plaats voorzien. We beperkten dat tot twee exemplaren die gelopen hebben in het jaar 1900.

Wat mij opvalt in verband met de publicatie van die tweede Kalkense postkaart, is de gelijkenis met onderwerpen uit het thema *Overmeire-Klappel-Donck*. Ook in die reeks werden een aantal “natuurbeelden” opgenomen, zoals het voorbeeld in illustraties 11 - 12 en 13 - 14.

Illustraties 9 en 10. Calcken. — Een zicht uit de meerschen.
Postkaart dezelfde dag gelopen vanuit Wetteren naar Flobecq: 2 maart 1901.
Verzameling Luc Janssens.

Illustraties 11 en 12. **OVERMEIRE-DONCK. – CHALET DU NENUPHAR.**, postkaart gelopen op 5 september 1900 van Zele naar Profondeville met aankomststempel op 6 september 1900. Let op de zeffout in *Édit. Fr. Van de Velde*.

Illustraties 13 en 14. **Overmeire-Kappel-Donck. – Une vue du grand lac.**
 Postkaart dezelfde dag gelopen van Kalken naar Flobecq, 8 november 1900.
 De zeffout ‘Kappel’ in plaats van ‘Klappel’ nemen we er graag bij.
 Verzameling Luc Janssens.

Een nieuwe rage: het verzamelen van (ingekleurde) geïllustreerde postkaarten.

Kort na de bekendmaking van de uitgave van de postkaartreeksen rond Kalken en Overmeire-Klappel-Donck, en het succes ervan, schakelde fotograaf – drukker - uitgever Prudent Van de Velde een versnelling hoger.

We kunnen met de aanmaak van ingekleurde postkaarten spreken van een nieuwe modetrent die voor concurrentie zorgde tussen bovenregionale, regionale en dorpsfotografen en uitgevers, namelijk het verzamelen van toeristische postkaarten.

Vooraf postkaartuitgiftes met als onderwerp het toeristische Donkmeer op Overmeers, Uitbergens en Berlaars grondgebied zorgden voor heel wat postkaarten met vergelijkbare zichten. Zowel de Kalkense familie Van de Velde, de Overmeerse drukker-uitgever E. Suy - De Potter en de Overmeerse uitgever Aimé De Regghe – De Kegel⁶ zorgden voor de uitgave van ingekleurde postkaarten rond het meer.

De postkaarten werden zwart-wit gedrukt en, zoals Louisa Van Rentergem aan Marcel Meys verhaalde⁷, voor het manueel inkleuren van de door haar man Prudent Vande Velde gedrukte postkaarten, werd een beroep gedaan op schoolmeisjes. Hoe die inkleuring gebeurde, werd Marcel niet verteld.

Het werk van de schoolmeisjes was goedkoop en we kunnen aannemen dat, doordat de vader van Prudent Vande Velde jarenlang hoofdonderwijzer was van de Kalkense gemeentelijke jongensschool, die opdracht hen inderdaad was toegestaan en toevertrouwd. We vermoeden dat de drukkerij van de Overmeerse familie Suy-De Potter dezelfde werkwijze had. Eduard Suy (1855-1926) was decennialang hoofdonderwijzer van de gemeentelijke jongensschool en oprichter van de eerste Overmeerse drukkerij in 1891⁸.

Afbakening van een territorium voor de lokale postkaartuitgevers.

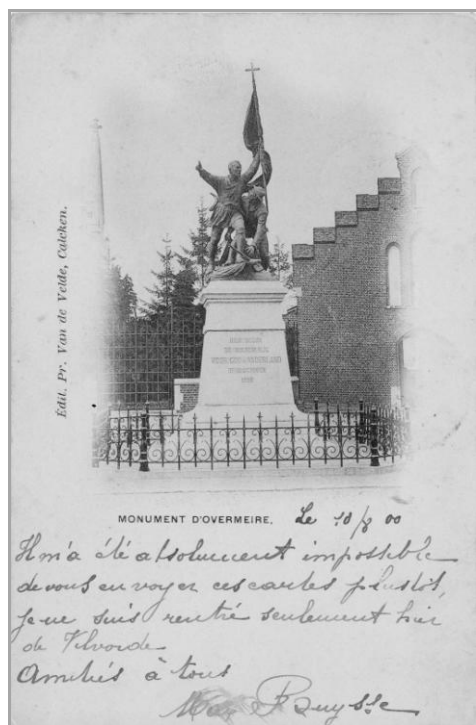
Bij de uitgave van postkaarten van Overmere en Kalken, zowel zwart-wit als ingekleurde exemplaren, hielden de uitgevers Van de Velde en Suy - De Potter zich strikt aan de dorpsgebondenheid, behalve voor wat betreft één postkaartbeeld, namelijk het Boerenkrijgstandbeeld in Overmeredorp.

---

⁶ De uitgaves van uitgever De Regghe verschenen pas na 1905-1906, die postkaarten hadden reeds een gesplitste rug.

⁷ Verklaring van Marcel Meys tijdens de Voorjaarssamenkomst van de Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne, 2 februari 2020.

⁸ D'HOOGHE E., Drukkerij D'hooge (deel 1), in *HK Overmere*, jg. 34, nr. 2, april-mei-juni 2016, p. 48-55, pp. 50.

Illustratie 15.
Monument d'Overmeire,
édit. Pr. Van de Velde, Calcken.,
met een boodschap daterend van
10 augustus 1900.
Scan beeld- en schrijfszijde
verkoopsite Delcampe.

Illustratie 16.
Het Standbeeld van Overmeire,
Overmeire. – Druk. Suy-De Potter.
Kaart gelopen van Wichelen naar
Aalst op 19 augustus 1901.

Uitgever Van de Velde bracht een postkaart uit met de afbeelding van dat standbeeld (illustratie 15) en we denken dat zij dat konden verantwoorden door het feit dat de uitgeverij Van de Velde de affiche van het Eeuwfeest van de Boerenkrijg van 31 juli 1898 te Overmere gedrukt had⁹. Bovendien stond voor de aanmaak van dat monument een Kalkenaar als model in het atelier van beeldhouwer Aloïs De Beule, namelijk Domien Gyselinck¹⁰. Het

⁹ Verzameling Marcel Meys, gefotografeerd document in 2011.

¹⁰ De "Gijs" van het standbeeld, waarvan naar het zeggen van Karel De Pauw, alleen het hoofd geboetseerd werd, is dus Domien Gyselinck. Hij werd geboren te Kalken op 18 november 1857, was de zoon van Casimir en Eugénie De Craecker en tevens de oudste van 21 kinderen. Hij is gehuwd geweest met Valerie De Rucke en overleed te Kalken op 30

lijkt wel alsof de beide uitgevers elkaars cliché's gebruikt hebben voor het aanmaken van de beeld- en schrijfszijde van de postkaarten¹¹. De schrijver van de boodschap op de postkaart van Van de Velde verwijst ook hier naar het verzamelen van postkaarten.

De familie Van de Velde had zowel familiale als commerciële contacten met de gemeente Schellebelle. Moeder Rosalie D'Haese was afkomstig uit Schellebelle. De Kalkense bevolking had goede contacten met een deel van het Schellebelse sociale leven. Denken we maar aan het feit dat de Kalkense scholen een verlofdag hadden ter gelegenheid van het vermaarde jaarlijksche gemeentefeest Potjesmarkt te Schellebelle. Drukkerij Van de Velde stond in de vooroorlogse periode dan ook in voor het drukken van de affiches van dat gemeentefeest. In de boekhouding van drukkerij Van de Velde vonden we ook drukwerken voor onder anderen de Schellebelse parochiepriesters, de Schellebelse gemeenteontvanger en ook voor *La Supérieure des sœurs Maricolles*. Bidprentjes voor Schellebelse overledenen werden ook meermaals gedrukt.

De uitgave van vier ingekleurde Schellebelse postkaarten lijkt dan ook niet meer dan op zijn plaats. De Schellebelse uitgever J. Vermeiren gaf blijkbaar tien ingekleurde postkaarten met Schellebelse zichten uit¹².

De ingekleurde postkaarten.

De reeks ingekleurde postkaarten van Kalken, het donkmeer te Overmere en te Uitbergen en Schellebelle, uitgegeven door Prudent Van de Velde, omvat achttien postkaarten. We hebben ze in tabel 1 opgelijst. We gebruiken als omschrijving de teksten ongeveer in de kleur, de grootte en de vorm zoals ze op de beeld- en schrijfszijde van de postkaarten werden aangebracht. We zetten daartegenover de lay-out van de vermelding van de uitgever.

Wat kunnen we uit de gegevens in tabel afleiden?

Het is duidelijk dat die achttien postkaarten niet tegelijkertijd werden aangemaakt. We gaan uit van drie belangrijke productiegolven.

---

januari 1929. Domien Gyselinck heeft een eenvoudig en eerder armoedig leven geleid. Hij was boerenknecht, maar ging tussendoor ook in Wallonië en Frankrijk werken.

Uit VAN WAELVELDE W., Pa en Gijs, in *HK Overmere*, september 1983, nummer 3, p. 68-69, pp. 69.

¹¹ Ook uitgever C. Van de Putte-Goossens uit Aalst gebruikte een gelijkaardig cliché voor zijn postkaart "**Overmeire. – Standbeeld van den Boerenkrijg.**".

¹² HEEMKRING SCHELLEBELLE, *Speciale uitgave "Postkaarten van Schellebelle vóór de Grote Oorlog"*, Schellebelle, 2014, genummerde postkaarten 1 tot 10.

Omschrijving	Lay-out vermelding uitgever
Calcken: <i>De Kerk.</i>	Uitg.Pr Van de Velde,Calcken
Calcken.-<i>Het inwendige der Kerk.</i>	Uitg.Pr Van de Velde,Calcken
CALCKEN. – <i>Dorpstraat.</i>	Uitg. Pr. Vande Velde, Calcken
CALCKEN. – <i>Dorpstraat.</i>	Uitg. Pr. Vande Velde, Calcken
CALCKEN. – <i>Dorp.</i>	Uitg. Pr. Vande Velde, Calcken
CALCKEN. – <i>Résidence du Notaire.</i>	édit. Pr. Vande Velde, Calcken
CALCKEN. – <i>Vaartstraat.</i>	Uitg. Pr. Vande Velde, Calcken
CALCKEN. – <i>Godshuis.</i>	Uitg. Pr. Vande Velde, Calcken
Overmeire-Donck.-<i>Pavillon du Chasseur et Villa Marguerite.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Uytbergen-Donck.-<i>Châlets du Bodega et de la Canardière.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Uitbergen-Donck.-<i>Villa Prétoria.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Uitbergen-Donck. <i>Villa Prétoria.</i>	Edit. Pr. Van de Velde, Calcken
Uytbergen-Donck <i>Villa des Bains.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Uitbergen-Donck. <i>Villa des Bains.</i>	Edit. Pr. Van de Velde, Calcken
Uytbergen-Donck. <i>Villa Prince Albert.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Overmeire-Klappel-Donck.–<i>Arrêt du Tram.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Schellebelle. <i>Het veer (Passage de l'Escaut.</i>	Uitg.Pr.Vande Velde,Calcken
Schellebelle. <i>Colombier Minnens.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Schellebelle.–<i>Vue du Village et du Pensionnat des Sœurs Maricoles.</i>	Edit.Pr.Vande Velde,Calcken
Schellebelle.– <i>De Kerk.</i>	Uitg.Pr.Vande Velde, Calcken

Tabel 1. Overzicht van de achttien verschillende zichten op de geïllustreerde ingekleurde postkaarten uitgegeven door Prudent Vande Velde.

Het lijkt (te ?) evident te stellen dat een Kalkense drukker bij de productie van zijn eerste ingekleurde postkaarten niet aan zichten uit zijn dorp voorbijgegaan is. De twee ingekleurde postkaarten met als thema de kerk beschouwen we als behorende tot het eerste productiemoment (zie illustraties 17 tot 20). De teksten op de beeld- en schrijfszijde werden in donkerblauwe kleur gedrukt: de plaatsnaam Calcken *vetjes*, de verdere uitleg rond de afgedrukte foto in *italic* en de verwijzing naar de uitgever in een ander lettertype dan de plaatsnaam en de uitleg rond de foto. Ook het drukwerk op de adreszijde werd in donkerblauwe inkt uitgevoerd.

De aanmaak van de postkaarten met zichten van het Donkmeer en uit Schellebelle gebeurde vermoedelijk kort daarop; we verwijzen hierbij naar de eveneens donkerblauwe druk op beide zijden van de postkaarten.

De zes andere ingekleurde postkaarten met Kalkense zichten werden geproduceerd in een derde productiegolf met in het zwart gedrukte geletterzette teksten op beide zijden.

De lay-outverschillen voor wat betreft de schrijfwijze van de naam van de uitgever ondersteunen de stelling van die drie productiegolven.

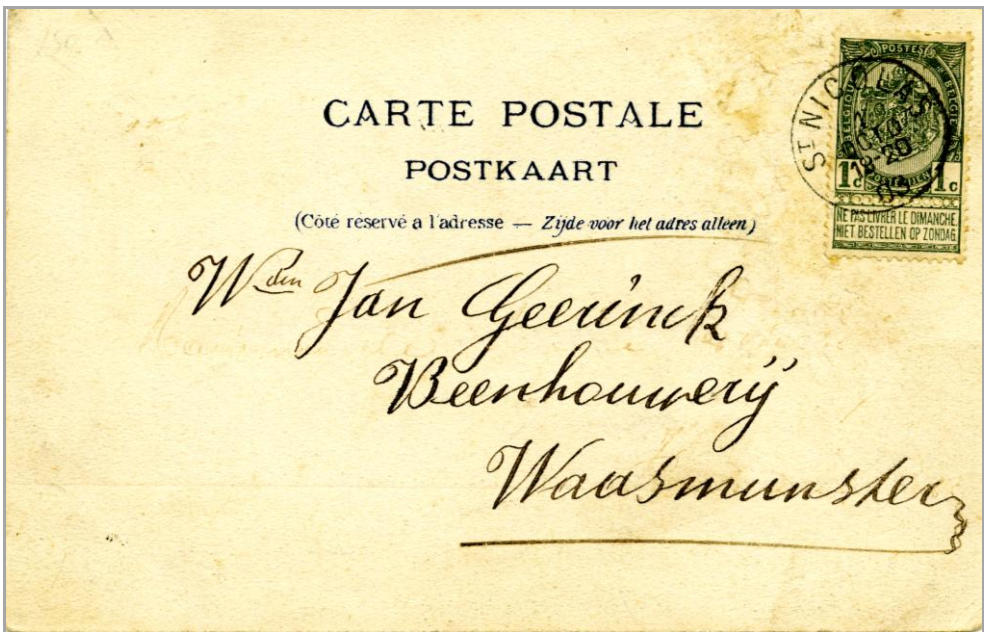
Prudent Van de Velde gebruikte de franse taal bij de uitgave van de toeristische postkaarten met betrekking tot het Donkmeer. Dat deed hij ook voor de postkaarten die verwezen naar de franstalige burgerij en het ongetwijfeld voorname Schellebelse internaat.

Naar de grootte van de oplages van de ingekleurde postkaarten hebben we het raden. Wel kunnen we uit tabel 1 opmaken dat een aantal postkaarten een tweede en misschien wel derde druk gekend hebben. Mijn verzameling ingekleurde postkaarten heb ik in een periode van nauwelijks anderhalf jaar samengebracht. Kan de grote beschikbaarheid van die kaarten, bijvoorbeeld op de verkoopssite Delcampe, een andere indicatie zijn voor relatief grote oplages?

Waarschijnlijk beschikten de lokale uitgevers over een reserve aan ingekleurde postkaarten. Zo werd op het einde van de Eerste Wereldoorlog (10 maart 1918) een ingekleurd exemplaar vanuit Kalken door een Duitse soldaat naar zijn familie in Kreis Flensburg (in Noord-Duitsland, op de grens met Denemarken) verstuurd. Het gaat hier om een herdruk van de kaart "**Overmeire-Donck.**—*Pavillon du Chasseur et Villa Marguerite*", met druk in zwarte inkt in plaats van donkerblauwe inkt en andere plaats en richting vermelding uitgever (rechterbovenhoek van de beeld- en schrijfszijde) (zie illustratie 53). De soldaat paste de adreszijde manueel aan, hij splitste die op zodat hij op die zijde plaats had voor het adres én de boodschap (zie de gesplitste adres- en schrijfszijde in illustratie 6).

Over de aankoopprijs van de ingekleurde postkaarten vonden we evenmin gegevens, maar dat die duurder waren dan de zwart-witte postkaarten lijkt een evidentie. Het valt op dat heel wat toeristische postkaarten, aangekocht bij de plaatselijke drukker-uitgever of in een van de ontmoetingspunten van het toeristisch trekpleister, in een postkantoor van een andere gemeente of stad afgestempeld werden.

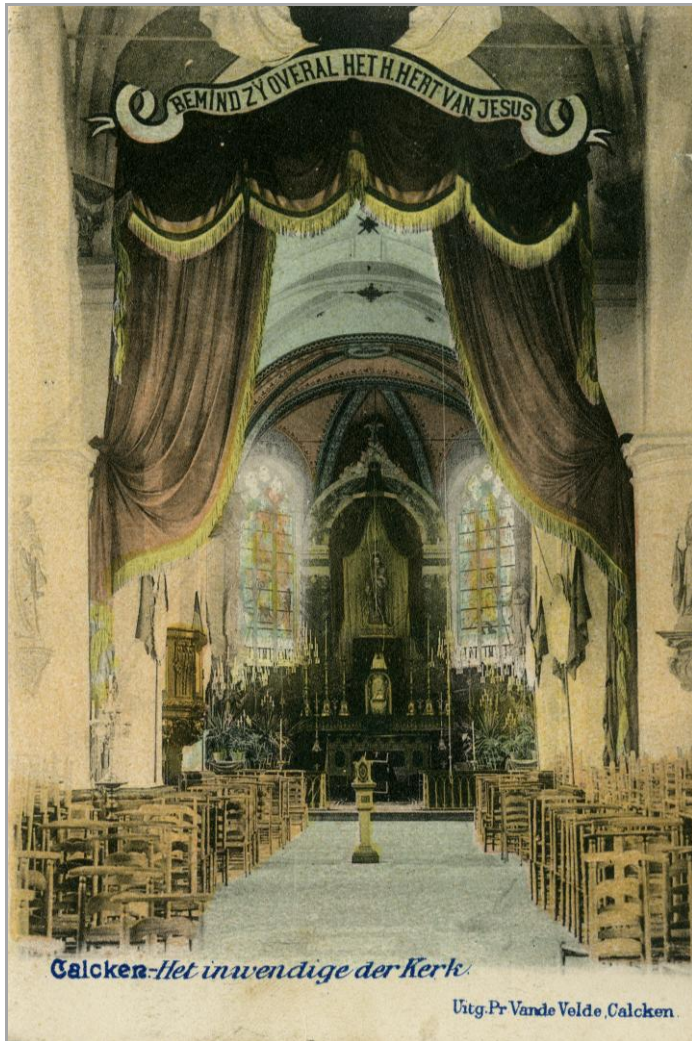
De reeks van achttien ingekleurde postkaarten van uitgever Prudent Van de Velde worden hierna afgebeeld, in dezelfde volgorde als opgenomen in tabel 1.

Illustraties 17 en 18. **Calcken: De Kerk.**

Geïllustreerde ingekleurde postkaart

Deze postkaart liep van Sint-Niklaas naar Waasmunster en de postzegel werd afgestempeld op 1 oktober 1903.

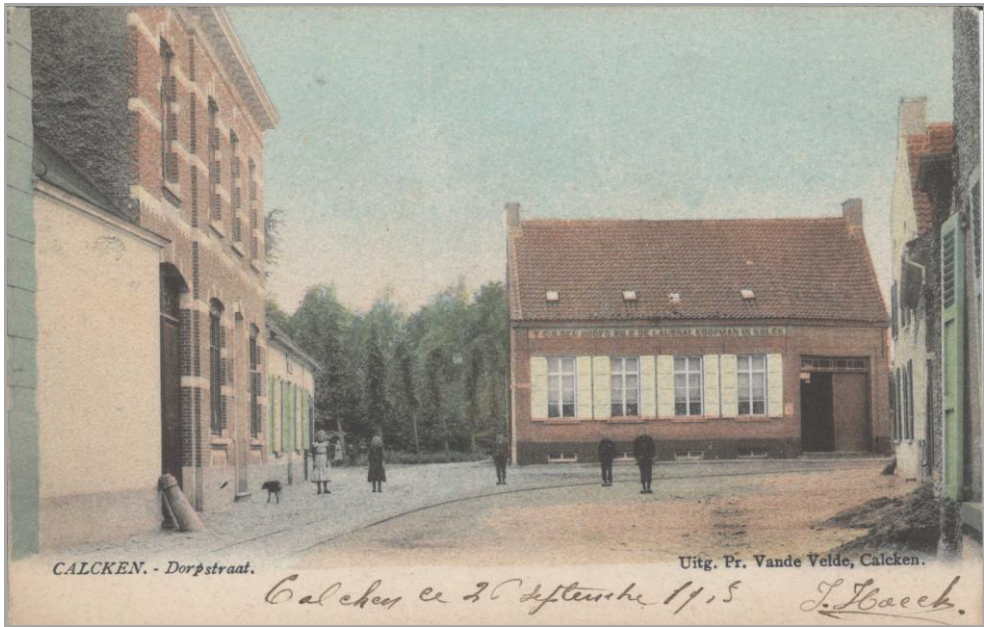
Illustratie 19. **Calcken. - *Het inwendige der Kerk.***
Beeld- en schrijfszijde van de
geïllustreerde ingekleurde postkaart.

Illustratie 20. Adeszijde van de ingekleurde postkaart
Calcken. - *Het inwendige der Kerk,*
 gelopen van Kalken naar Destelbergen.
 De postzegel werd gestempeld in het kantoor *Calcken*
 op 17 (?) september 1903.

Illustraties 21 en 22. **CALCKEN. – Dorpstraat.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart,
 gelopen op 22 september 1903 van Kalken naar Melle.

Illustraties 23 en 24. **CALCKEN. – Dorpstraat.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen van Kalken naar Hoogleda op 26 september 1903.

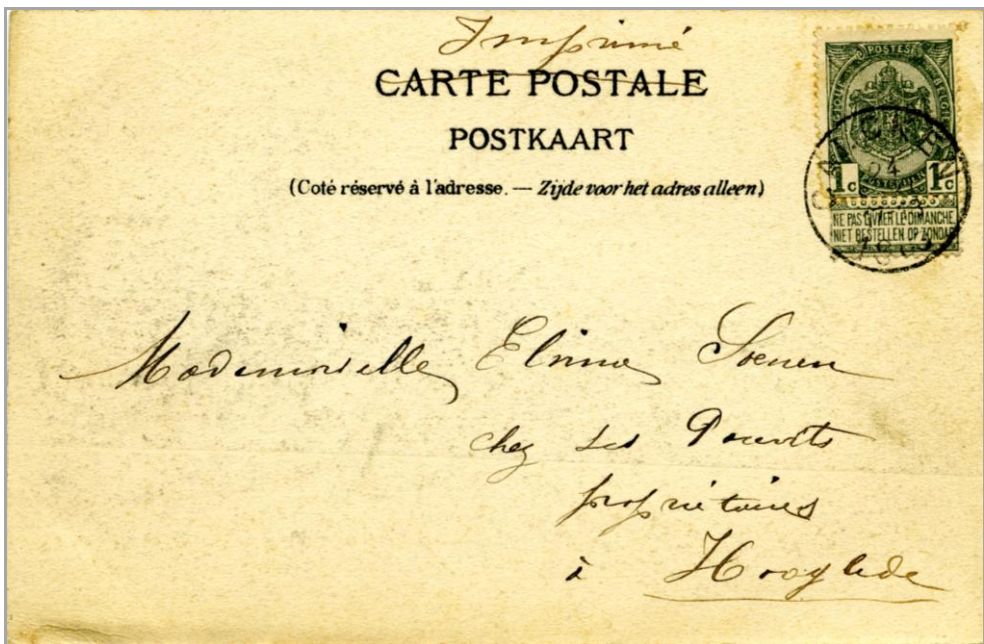

Illustraties 25 en 26. **CALCKEN.** – *Dorp.*
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart,
 gelopen op 8 en 9 september 1903, van Kalken naar Zele.

Illustraties 29 en 30. **CALCKEN. – Vaartstraat.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen op 23 september 1903 van Kalken naar Courbevoie (Fr.). Van deze postkaart bestaat een latere versie met gedeelde rug, gelopen in 1906.

Illustraties 31 en 32. **CALCKEN. – Godshuis.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen
 op 24 september 1903 van Kalken naar Hooglede.

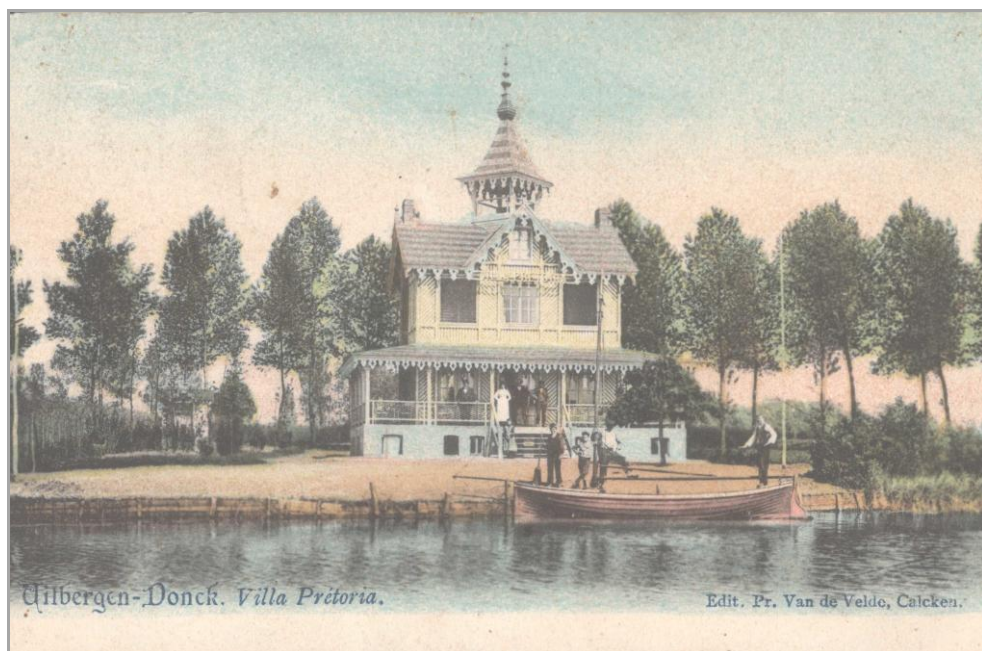
Illustraties 33 en 34. **Overmeire-Donck.–Pavillon du Chasseur et Villa Marguerite.** Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen van Overmere naar Gent op 5 september 1902 en verzonden door verzamelaar Van Tittelboom.

Let op de ruime schrijfruimte onder aan de beeld- en schrijfszijde.

Illustraties 35 en 36. **Uytbergen-Donck.-Châlets du Bodega et de la Canardiëre.**

Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen op 8 september 1902 van Overmere naar Gent, verzonden door verzamelaar Van Tittelboom.

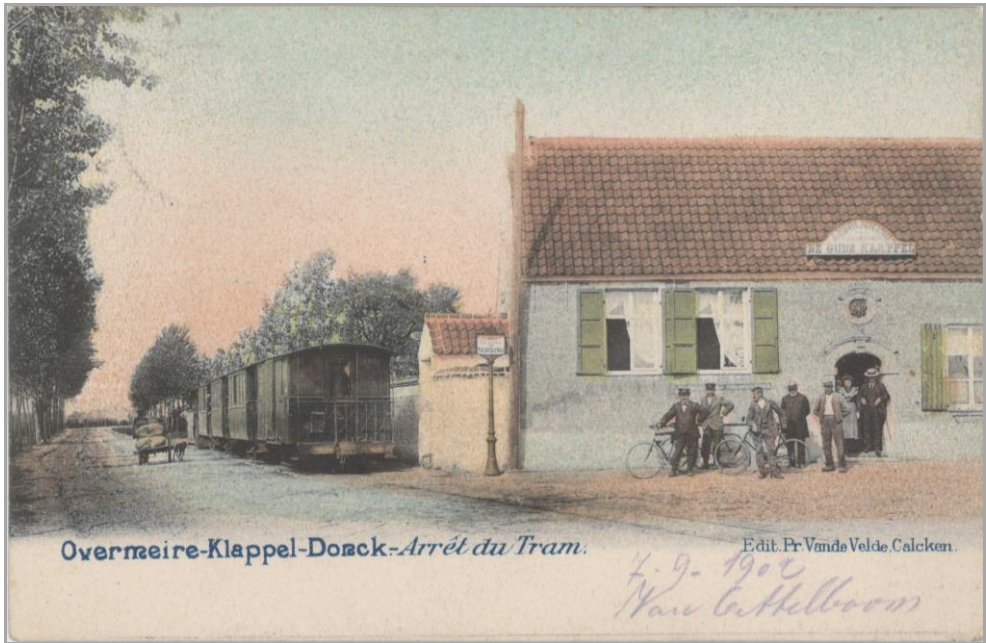
Illustraties 37 en 38. **Uitbergen-Donck. Villa Prétoria.**
Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen van Kalken naar Wetteren op 15 juni 1905.

Illustraties 39 en 40. **Uitbergen-Donck. *Villa des Bains.***
Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen
16 september 1907 van Overmere naar Mons.

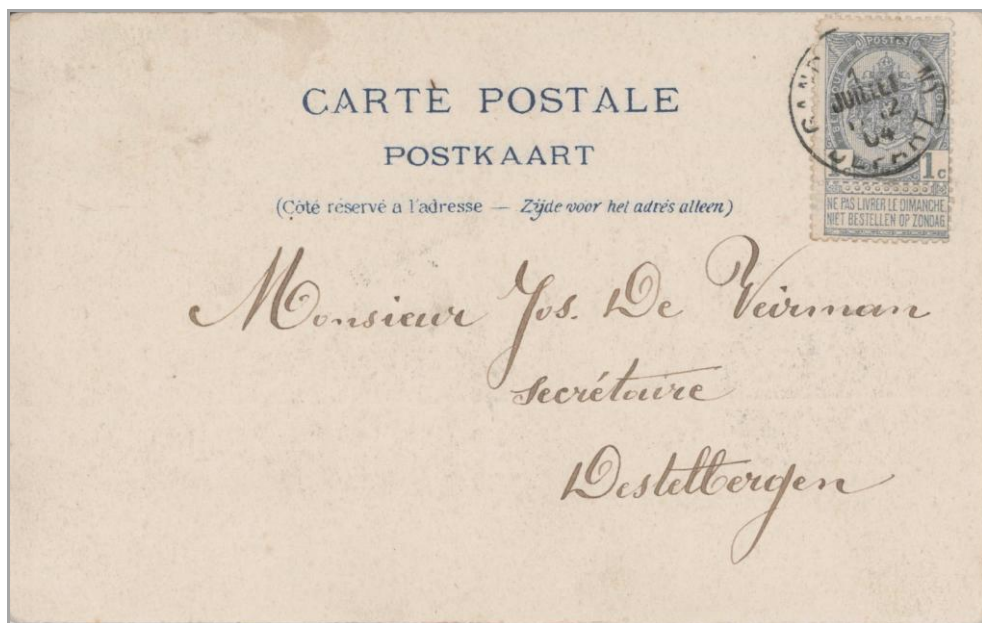
Illustraties 41 en 42. **Uytbergen-Donck. Villa Prince Albert.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen
 25 augustus 1902 van Zele naar Antwerpen.

Illustraties 43 en 44. **Overmeire-Klappel-Donck.—Arrêt du Tram.**
 Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart,
 gelopen op 8 september 1902 van Overmere naar Gent,
 verzonden door verzamelaar Van Tittelboom.

Illustraties 45 en 46. **Schellebelle. *Het veer (Passage de l'Escaut).*** Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van postkaart gelopen vanuit Antwerpen op 17 augustus 1902 naar Châtelet.

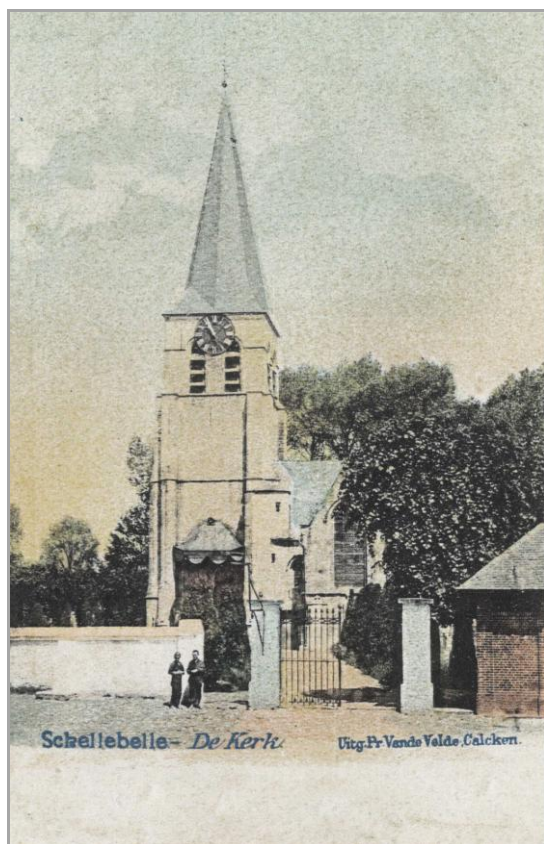
Illustraties 47 en 48. **Schellebelle. Colombier Minnens.**
Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart,
gelopen op 1 juli 1904 van Gent naar Destelbergen.

Illustraties 49 en 50. **Schellebelle.—Vue du Village et du Pensionnat des Sœurs Maricoles.**

Beeld- en schrijfszijde en adreszijde van de ingekleurde postkaart, gelopen van Schellebelle naar Overmere, onleesbare datumstempel.

Verzameling Robert Claus.

Illustratie 51. **Schellebelle.- De Kerk.**

Beeld- en schrijfszijde van een gereproduceerde postkaart, HEEMKRING SCHELLEBELLE, *Speciale uitgave "Postkaarten van Schellebelle vóór de Grootte Oorlog"*, Schellebelle, 2014, postkaart nummer 11.

Concurrentie Kalkense en Overmeerse drukkers.

De verstandhouding tussen de Kalkense drukkerij Van de Velde en de Overmeerse drukkerij Suy-De Potter was op zijn zachtst gesteld vertroebeld te noemen. Uiteraard speelde de normale concurrentie op het professionele vlak en op het binnenhalen van drukopdrachten. Maar er was meer. De keuze van Leo Van de Velde, vader van Prudent en Emiel, ten tijde van de Schoolstrijd van de periode 1879-1884 hoofdonderwijzer van de Kalkense gemeentelijke jongensschool, om in het gemeentelijk onderwijsnet –lees, liberaal onderwijsnetwerk- actief te blijven, werd door de familie Suy-De Potter –onderwijzer, later hoofdonderwijzer, Eduard Suy had toen de kant van de katholieken gekozen- gebruikt als wapen in die concurrentiestrijd.

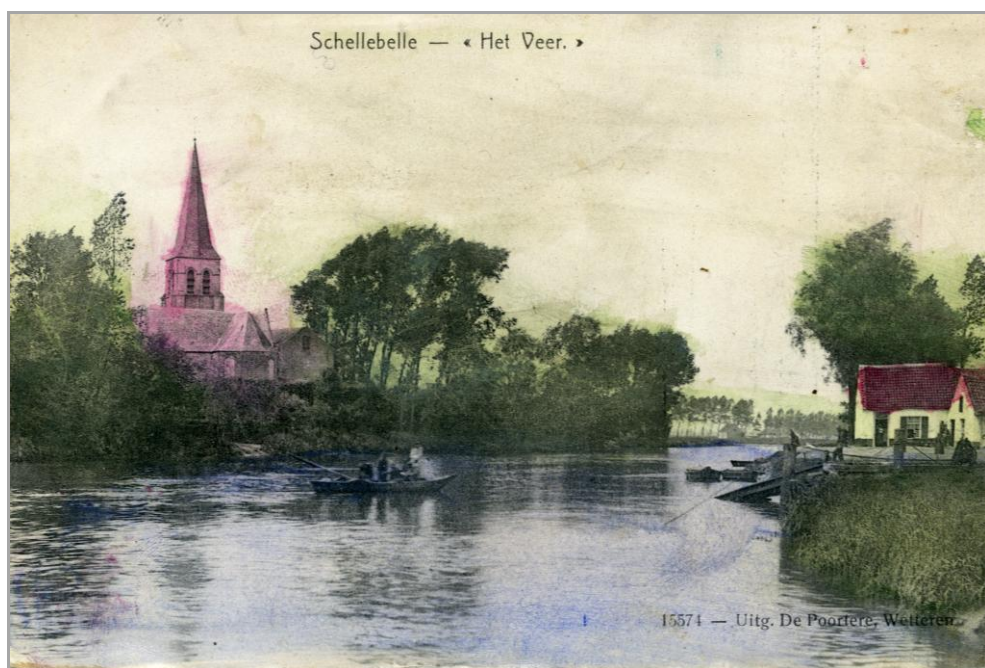

Illustraties 52 en 53. Van *Villa Marguerite et Le Chasseur* maakte ook uitgever Eduard Suy-De Potter een postkaart (postkaart boven). Op de beeld- en schrijfszijde van de door een Duitse soldaat in 1918 verzonden postkaart is de schrijfstrook onderaan smaller en kreeg de verwijzing naar de uitgever een andere plaats (postkaart onder – te vergelijken met illustratie 33). Verzamelsite Delcampe.

We durven dan ook stellen dat de afzender van de postkaart **Schellebelle.**– *Vue du Village et du Pensionnat des Sœurs Maricoles.*, gedrukt door Prudent Van de Velde (zie illustraties 49 en 50), aan *Monsieur Suy-De Potter Instituteur en chef Overmeire*, de bedoeling had olie op het vuur te gooien.

Verschil in kwaliteit van afwerking van de ingekleurde postkaarten.

Tot slot willen we nog even de aandacht vragen voor het verschil in afwerking van de ingekleurde postkaarten. Dat de inkleuring van postkaarten niet altijd een succesverhaal was, moet blijken uit de reproductie van de postkaart in illustratie 54. De schijnbaar onnauwkeurig aangebrachte kleurvlakken van de ingekleurde postkaart uitgegeven door de Wetterse uitgever Honoré De Poortere kunnen, vergeleken met de postkaart in illustraties 45 en 46, de aangehaalde manier van inkleuren van postkaarten bevestigen.

Illustratie 54. **Schellebelle** – « **Het Veer** ». Weergave van de beeldzijde van een postkaart met schijnbaar minder minutieus ingekleurde objecten. Latere periode waarbij de ganse beeldzijde ingenomen is door het zicht. Uitgave van de Wetterse fotograaf Honoré De Poortere, Hoogstraat, Wetteren, genummerd 15574.

Slotbedenking en bedanking.

Met het uitgeven van al dan niet ingekleurde postkaarten volgden de lokale drukkers en fotografen vooral een modetrend die kort vóór het begin van de twintigste eeuw ingang gevonden had: het toerisme en het verzamelen van postkaarten met fotografische weergaven van zichten. Dat ook de talrijke jongeren die in internaten verbleven en de over het ganse land verspreid dienstpersoneel een tastbare herinnering aan hun geboortedorp kon aangeboden worden, was nieuw en viel ongetwijfeld in de smaak.

De hiervoor liggende studie van een beperkt aantal ingekleurde postkaarten geeft dus aan dat die postkaarten tot over de landsgrenzen een bestemming hadden.

De bestudering van een veel grotere verzameling postkaarten van lokale uitgevers zou een beter beeld kunnen geven van het belang van het toerisme, de verspreiding van het lokale dienstpersoneel en de verspreiding van de lokale leerlingen en studenten over de onderwijsinstellingen met internaten over het ganse land.

We denken dat de inventarisatie van de door Prudent Van de Velde uitgegeven ingekleurde postkaarten, zoals in deze studie voorgesteld, volledig is. We konden de verzamelingen van een aantal collega-verzamelaars inkijken en in lokaal-historische publicaties werd nagegaan welke postkaarten werden afgedrukt. Een overzicht van die verzamelaars en publicaties werd opgenomen in de bronnen bij deze studie.

Bronnen.

Onuitgegeven bronnen.

Verzameling postkaarten André Van Hecke, Luc De Ruyver, Agnes Troch, Georges Horion, Monique Dauwe, Robert Claus, Lynn Braeckman, Petrus De Wilde, Luc Janssens, Lieven Hanselaer en André Van De Sompel.

Verkoopsite Delcampe: postkaarten.

Verzameling Marcel Meys, gefotografeerde reeks documenten, 2011.

Erfgoedbibliotheek Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne, Fonds Marcel Meys, voorlopig nummer 223.

Uitgegeven bronnen.

BOGAERT E., VAN DE SOMPEL A., *Kalken, van de Franse Revolutie tot de fusie met Laarne, Bijdragen tot het historisch onderzoek*, Kalken, 1997.

DE BLOCK D., VAN DAELE E., Overmere, vroeger en nu, in *HK Overmere*, jg. 18, nr. 4, december 2000, p. 155-199.

De Scheldegalm, Wekelijks Aankondigingsblad voor Calcken en omliggende Gemeenten, 1893-1914 (met ontbrekende jaren).

D'HOOGHE E., Drukkerij D'hooge (deel 1), in *HK Overmere*, jg. 34, nr. 2 april-mei-juni 2016, p. 48-55.

- D'HOOGHE E., Drukkerij D'hooge (deel 2), in *HK Overmere*, jg. 34, nr. 3, juli-augustus-september 2016, p. 78-86.
- DUQUET F., *Zo was Kalken*, Schellebelle, 1982.
- DUQUET F., *Zo was Schellebelle*, Schellebelle, 1984.
- HK OVERMERE, *Overmere, ons dorp*, Overmere, 1992.
- HK OVERMERE, De Klappel. Van tramstatie en estaminet tot goktent, afdruk op cover tijdschriftnummer jg. 33, nr. 2, april-mei-juli 2015.
- HEEMKRING SCHELLEBELLE, *Speciale uitgave "Postkaarten van Schellebelle vóór de Grote Oorlog"*, Schellebelle, 2014.
- <http://kortrijkpostkaarten.blogspot.com/2017/06/het-begin-van-de-postkaart.html>
- PHILIPPEN J., *Geschiedenis en charme van de prentkaart*, Diest, 1977.
- STEVENS R., Geschiedenis van restaurant Elvira en zijn vroegere bewoners, in *HK Overmere*, jg. 26, nr. 1, jan-feb-mar 2008, p. 3-26,
- STRUBBE D., Prentkaartenhistoriek, in *De Turfsteker*, HK Selsaete, jg. 1, nr. 3, p. 16-17.
- UYTTENHOVE A., *Heen en weer. De Overzet en de Schelde te Schellebelle. Een eeuwenlange geschiedenis*, Wetteren, 2003.
- VAN DE SOMPEL A., Open kijk op leven en werk van dokter Jozef Van De Velde (1871-1939), in *Castellum*, jg. VI, nr. 4, december 1989, p. 4-81.
- VAN WAELVELDE W., Pa en Gijs, in *HK Overmere*, september 1983, nummer 3, p. 68-69.
- VAN WAELVELDE W., Donkmeer in prentkaarten, 1900-1940, in *HK Overmere*, jg. 13, nr. 1, maart 1995, p. 2-47.
- www.cartophilie.be
- www.delcampe.be

LAARNSE EN KALKENSE HONDERDJARIGEN GEVIERT IN DE TWINTIGSTE EN EENENTWINTIGSTE EEUW.

De bestuursploeg

Als bestuursleden en schrijvende leden van de Vereniging voor Lokale Geschiedenis van Kalken en Laarne mochten we al minstens gedurende de laatste twee decennia het verhaal brengen van Kalkense en Laarnse vrouwen en mannen die hun honderdste verjaardag in onze gemeente konden vieren. Die levensbeschrijvingen verschenen in de gemeentelijke reeks *Vruchten van het Platteland*.

DE COCK ANGELINA

dochter van Joannes Franciscus en Van Hyfte Coleta
weduwe van De Vijlder Jozef (†1895, 84 jaar)
woonde bij feestviering (11 juni 1914) in de Koffiestraat
°Evergem, 11 juni 1814
†Kalken, 7 januari 1915

DE KEGEL FRANCIES

zoon van Felix en Van Herzele Joanna Marie
weduwnaar van Van Overmeire Maria Barbara
woonde bij feestviering in de Achterstraat (nu nr. 31, naast café Het
Fonteintje)
°Kalken, 2 september 1823
†Laarne, 6 december 1924

D'HAEMER PIUS

zoon van Ludovicus en Tollenaer(e) Antonia
weduwnaar van Vermeulen Clemence (†1893, 35 jaar) en
van De Vos Julie Marie (Zeveneken, 1871 – Kalken, 1957)
woonde bij feestviering in de toenmalige Molenstraat
°Kalken, 21 december 1859
†Kalken, 21 maart 1960

EVERAERT MARIE ELODIE

dochter van Felicianus en Van Overmeire Maria Rosalie
weduwe van Roels Jozef (1863-1931)
woonde bij feestviering (17 oktober 1965) in de Zomerstraat
°Kalken, 8 oktober 1865
†Kalken, 17 januari 1967

HEIRMAN CAMIEL

zoon van Pieter en Loufs Isabelle Livin
 weduwnaar van Van de Velde Justine (Kalken, 1873 – Beervelde, 1945)
 woonde bij feestviering in de Provinciebaan
 °Kalken, 9 juli 1868
 †Kalken, 25 januari 1969

BRACKE MARIE

dochter van Petrus en Van Overstraeten Stephanie
 weduwe van Van Trappen Livin (Kalken, 1871-1955)
 woonde bij feestviering in de Schriekstraat
 °Kalken, 1 augustus 1881
 †Kalken, 9 september 1981

VAN DER MEIRSCH LIA

dochter van Henri en Verbrugghen Annais
 weduwe van Luyckx Achiël (Kalken, 1881-1960)
 woonde bij feestviering in de Nerenweg
 °Kalken, 23 maart 1883
 †Kalken, 18 juni 1984

BLANCQUAERT HILAIRE

zoon van Raymond en Roels Sophie Leonie
 weduwnaar van Verhoeven Maria (Kalken, 1889-1963)
 woonde bij feestviering in de Vaartstraat
 °Kalken, 24 oktober 1888
 †Kalken, 27 januari 1990

BYL VICTOR

zoon van Hendrik en Wieme Clementine
 weduwnaar van Van Hecke Maria
 woonde bij feestviering in de Bontinkstraat
 °Lovendegem, 28 februari 1892
 †Kalken, 30 oktober 1993

ROELS ROSA

dochter van Theofiel en Van Den Eeckhoute Maria Melania
 weduwe van De Coene Medard Serafien (Kalken, 1902 – Zele, 1987)
 woonde bij feestviering in OCMW-rusthuis Laarne, site Kalken
 °Kalken, 20 oktober 1903
 †Kalken, 2 juli 2005

VAN DE VELDE CLEMENCIA

dochter van Petrus en De Buck Philomena

weduwe van Van Kerckhove Basiel (Laarne, 1908 – Gent, 1967)

woonde bij feestviering in OCMW-rusthuis Laarne, site Kalken
°Zelee, 21 januari 1907

†Kalken, 8 januari 2008

SMESMAN MARIA MARGUERITE

dochter van Joseph en van Vermeulen Maria Leopoldine

weduwe van De Visscher Michel Gustaaf (Melle, 1900-1967)

woonde bij de feestviering in bij dochter Liliane De Visscher en
schoonzoon Antoine Vervaeet in de Dorpsstraat 10 te Laarne
°Melle, 20 april 1908

†Melle, 4 februari 2015

VAN MOSSEVELDE GEORGINA

dochter van Henricus Joannes en Van Damme Maria Cordula

weduwe van Blanquaert Georges Antonius

(Uitbergen, 1909 - Laarne, 1970)

woonde bij de feestviering in de Lepelstraat te Laarne

°Laarne, 2 september 1909

†Wetteren, 27 juli 2017

VAN PUYENBROECK VIRGINIA CLARA

dochter van Petrus Antonius en Braeckman Camilla

weduwe van De Bruycker Jozef (Kalken, 1911 – Gent, 1997)

woonde bij de feestviering in de Oostremstraat te Laarne

°Laarne, 8 november 1911

†Kalken (WZC Hof ten Kouter), 18 april 2018

VAN DE VELDE PAULA

dochter van Basilius Henricus en Schamphelaere Valeria Maria

weduwe van De Rycke François (Kalken, 1914 - 1975)

woonde bij feestviering in WZC Hof ten Kouter te Kalken

°Kalken, 7 september 1913

†Kalken (WZC Hof ten Kouter), 10 juni 2014

ROELS MARIA COLETA

dochter van Raymond Benedict en Goossens Victorine
 weduwe van De Lausnay Remi (Kalken, 1910 - Lokeren, 1992)
 woonde bij feestviering in de Bontinkstraat te Kalken
 °Zeke, 18 juni 1914
 †Kalken (WZC Hof ten Kouter), 9 maart 2019

HOOGEWIJS PAULA

dochter van Bernardus Livinus Franciscus en Verhoeven Maria Theresia
 weduwe van Vervaeke Alfons (Kalken, 1913 - 1970)
 woonde bij feestviering in de Vromondstraat te Kalken
 °Kalken, 7 augustus 1914
 †Kalken (WZC Hof ten Kouter), 12 december 2016

VERSTRAETEN GABRIËLLE

dochter van Joseph en De Landtsheer Maria-Leontina
 weduwe van De Bock Gerard (Kalken, 1909 - 1982)
 woonde bij feestviering in Kalkendorp 27
 °Kalken, 23 oktober 1915
 †Kalken, 12 december 2015

BRACKE CAMIEL ALBERT HENRI

zoon van Henri en Van De Sompel Elodie Marie
 echtgenoot van Aerssens Maria Angela Alida
 (Kalken, 1919 – Wetteren, 2019)
 feestviering in de echtelijke woning Dendermondsesteenweg te Kalken
 °Kalken, 10 januari 1916
 +Aalst, 8 maart 2016

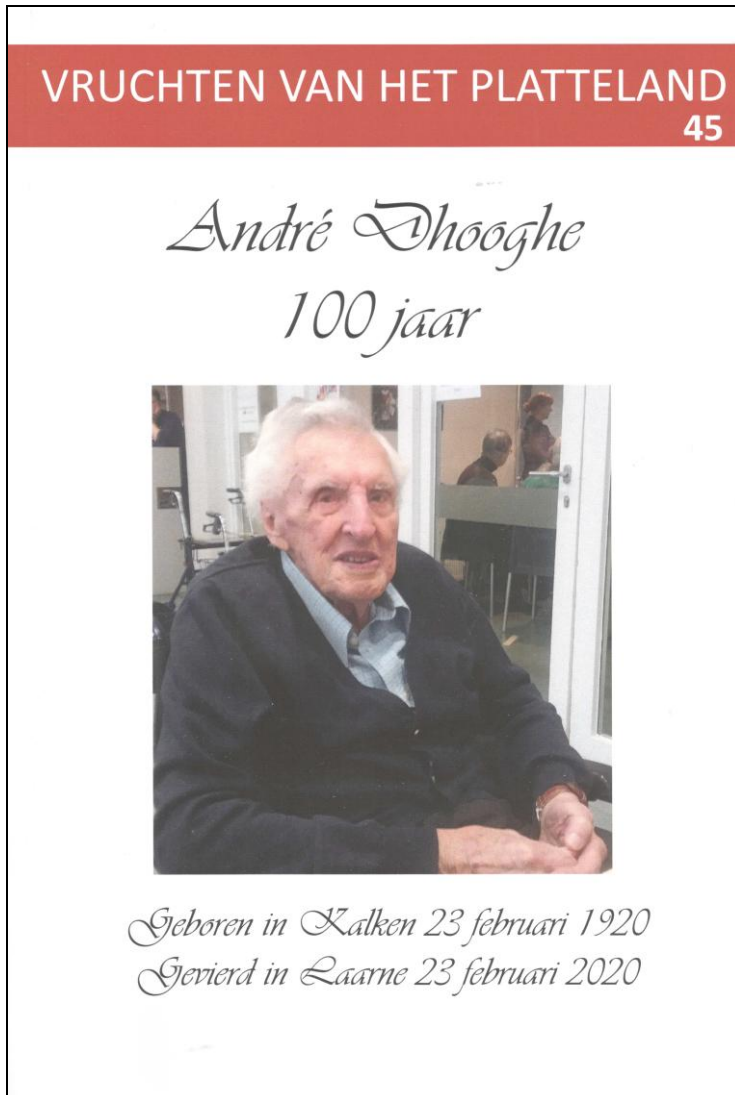
HOOGEWIJS ADRIANA

dochter van Bernardus Livinus Franciscus en Verhoeven Maria Theresia
 ongehuwd
 woonde bij feestviering in WZC Hof ten Kouter te Kalken
 °Kalken, 2 maart 1917

BAETENS OCTAVIE

dochter van Augustus en Fiers Zulma Maria
 weduwe van Van den Abbeele Petrus (Laarne, 1912 – Gent, 1982)
 woonde bij feestviering in WZC Larenschhof te Laarne
 °Laarne, 11 september 1917
 †Gent, 21 februari 2019

DHOOGHE ANDRÉ MEDARD RENILDE
 zoon van Emiel Evariste en Fiers Melania Vitalia Odilia
 weduwnaar van Bracke Ida Beatrix (Kalken, 1927 – Zeveneken, 2018)
 woonde bij feestviering in WZC Hof ten Kouter te Kalken
 °Kalken, 23 februari 2020

Illustratie 1. Vruchten van het Platteland nr. 45 werd gewijd aan honderdjarige André Dhooghe.
 De publicatie is verkrijgbaar bij de gemeentelijke dienst Jeugd en Vrije Tijd, Keistraat 5 te Laarne, kostprijs € 3,00.

Er wordt ook een lijst bijgehouden van honderdjarigen, geboren in Kalken en Laarne, of er een tijdlang gewoond hebben, maar die elders gevierd werden.

DE BRUYCKER HENDRIK

zoon van Jan Baptist en Van Brussel Coleta
 weduwnaar van mevrouw Buyst Maria (°Wetteren, 1881)
 gevierd te Wetteren op 4 september 1970
 °Laarne, 4 september 1870
 †Wetteren, 13 januari 1975

VAN DE VELDE FRANS (Frank)

zoon van Jan Frans en Van Heesvelde Augusta
 weduwnaar van D'Hondt Valentine Germaine (x 27 maart 1920)
 emigratie naar USA in 1923
 viering in Illinois
 °Laarne, 28 april 1889
 †Illinois (USA), 1991

VALCKE LOUIS MAURICE

zoon van Casimir en Raman Nathalie
 weduwnaar van Van Loo Marie
 °Laarne, 23 oktober 1892
 †Knokke-Heist, 6 maart 1998

NAUDTS MARIA CAMILLA

dochter van Augustinus en Van Brussel Rosalie
 weduwe van De Smet Theofiel
 (Destelbergen, 1895 - Beervelde, 1968)
 hield decennialang herberg in de Hanselaarstraat
 (Kalkens grondgebied tot in 1921)
 °Kalken, 28 januari 1896
 †Torhout, 18 november 1996

VERVAET MARIE LEONIE

dochter van Casimir en De Causemaeker Hortentia Maria
 weduwe van De Groeve Petrus (Laarne, 1921 – Beervelde, 1975)
 °Laarne, 17 juni 1897
 †Lochristi, 26 september 2001

DE KEGEL MARIA PHILOMENA

dochter van Dauwe Cordula

weduwe van De Veirman Emiel (Kalken, 1905 - 1973)

woonde heel lang in de Boombosstraat

viering in WZC De Vliet in Zele

°Kalken, 4 april 1906

†Zele, 19 januari 2007

DE PAUW CLARA COLETA CLEMENTINE

dochter van Alphonse Marie en Calle Marie Sidonie

weduwe van De Coninck Remi (°Eine, 1903 - †49 jaar oud)

viering in WZC de Lichtervelde in Eke

°Kalken, 22 mei 1906

†Eke, 31 maart 2008

TARAGOLA POLYDOOR EDMOND

zoon van Prosper Casimir en De Vilder Maria Prudentia

weduwenaar van Geiregat Clara

viering in WZC Kouterhof te Heusden op 19 juli 2008

°Kalken, 16 juli 1908

†Heusden, 7 augustus 2010

VANLEDE MARIE LOU

weduwe van Onselaere Jules (Kalken, 1920 – Gent, 1992)

woonde heel lang in Kalken, in de Vromondstraat

viering in WZC De Vliet in Zele

°Harelbeke, 8 maart 2011

†Zele, 3 maart 2013

CLOET ANGELE MARIE

weduwe van Rombaut Albert Emiel (1915 - 2000)

woonde bijna gans haar leven lang in de Mellestraat

viering in WZC De Mey te Wachtebeke

°Wetteren, 28 januari 1912

†Wachtebeke, 21 maart 2012

VERRAES JEANNE

weduwe van Van Dieren Jozef

woonde enkele decennia in Kalken, in de Uitbergsestraat

°Antwerpen, 10 september 1912

†Gent (WZC Ramen en Poel), 31 mei 2013

GOOSSENS CLARA

dochter van Jozef en Troch Maria Romanie
 zuster Marie de Pazzi van de zusters van Sint-Vincentius à Paulo
 viering in WZC ter Hovingen in Gentbrugge
 °Kalken, 20 mei 1914
 †Gent, 18 januari 2017

IMPENS MARIA AUGUSTA

weduwe van Crabeel Achiel Camiel (Kalken, 1914 – Gent, 1969)
 woonde decennialang in Kalken, Dendermondsesteenweg, en vanaf
 2003 in Nieuwpoort
 viering in WZC De Zathe, Nieuwpoort
 °Lede, 5 juni 1914
 †Nieuwpoort, 22 augustus 2015

HAENTJENS OSCARINE

weduwe van Pieters Cyriel (°Overmere, 1910)
 woonde enkele decennia in de Vromondstraat te Kalken, waar ze in
 de periode na WO II als corsetmaakster een textielwinkeltje uitbaatte.
 verhuisde in juni 1968 naar Overmere
 viering in WZC Ter Meere Overmere
 °Schellebelle, 6 maart 1915
 †Overmere, 18 oktober 2018

Voor de opmaak van deze lijsten werd gebruik gemaakt van gegevens
 verstrekt door Antoon Afschrift, Eric Balthau, Luc De Ruyver, Alex De
 Smet, Petrus De Wilde, Lieve Goossens, Georges Horion, Gerard Taragola,
 Johan Van Twembeke, André Van De Sompel en Godelieve Van Poucke.
 Archiefbronnen www.jammart.be, VLGKL Fonds Raymond Bogaert, de
 dienst Burgerlijke Stand gemeente Laarne en Rijksarchief Burgerlijke
 Stand.

PROCESSIE MET KOORZANG TE LAARNE, 1850-1855.

Julien De Vuyst

In het midden van de negentiende eeuw trachtte de bevolking op het platteland zich te herstellen van de hongerjaren dank zij de betere opbrengst van de veldvruchten. Het diep gewortelde geloof in de Kerk was echter nooit weggeweest. Meer nog, het volk vond steun in de geloofsbelijdenis en het veelvuldig kerkbezoek. Toch kwamen ze niet altijd naar de geestelijke tempels om hulp en bijstand af te smeken. Ook andere redenen brachten de inwoners naar het altaar.

In Laarne beleefde men een zeldzame gebeurtenis in de lokale geschiedenis, die zich waarschijnlijk nooit meer heeft herhaald met betrekking tot de burgerlijke stand. Begin februari 1850 waren de plaatsers in de kerk allemaal volzet, wat wel niet ongewoon was, want iedereen wou een uniek fenomeen bijwonen: *Dry gezusters, de jonge dogters De Coster, zyn op het zelfde uer door de banden des houwelyks vereeuwigd geworden. Eene groote menigte bloedverwanten, vrienden en kennissen, vergezelden deze schoone trio naer de kerk en 't raedhuys. Het dryvoudige bruyloft-feest is in de grootste vreugde gevierd en gansch Laerne-dorp heeft als 't ware deelgenomen in die zonderlinge geschiedenis*¹.

In het dorp speelden zich uiteraard nog andere evenementen af, maar in die tijd meestal op een devotionele manier. Godsdienstige aangelegenheden werden toen, en ook later nog, druk bijgewoond en niet alleen door de eigen

---

¹ *De Denderbode*, 10 februari 1850, p. 3.

Nvdr. Zie ook VAN DE SOMPEL A., Grasduinen in Aalsterse en Wase kranten. Onverwachte bronnen voor het dagelijkse leven te Kalkenen Laarne, periode midden 19de – midden 20ste eeuw, in *Castellum*, jg. XXVII, nr. 2, juni 2010, p. 9-54, pp. 46.

De drie zusters De Coster trouwden burgerlijk te Laarne op 2 februari 1850. De burgerlijke huwelijksplechtigheid van Marie Livina De Coster (landbouwster, geboren te Laarne op 1 oktober 1810) en Joannes Vander Sypt (geen vermelding van beroep, geboren te Destelbergen op 31 oktober 1805) begon om 16 uur. De burgerlijke huwelijksplechtigheid van Francisca De Coster (landbouwster, geboren te Laarne op 10 december 1814) en Livinus Van De Vyvere (kloefmaker, geboren te Letterhoutem op 10 september 1805) ving aan om 16.30 uur. Nog een half uur later begon de plechtigheid voor Felicita De Coster (landbouwster, geboren te Laarne op 9 september 1816) en Augustin Van Damme (landbouwer, geboren te Laarne op 24 oktober 1815). Marie Livina, Francisca en Felicita zijn de dochters van Pieter Francies (overleden te Laarne in 1840) en Livina Maria Vervaeet (overleden te Laarne in 1832).

Algemeen Rijksarchief, Laarne, Registers Burgerlijke Stand, Huwelijksakten nrs. 3, 4 en 5 van 2 februari 1850.

De kerkelijke huwelijksplechtigheid vond plaats in de parochiekerk van Laarne op 4 februari 1850. Met dank aan Luc De Ruyver voor dat gegeven.

bevolking. Vooral bedevaarten naar heiligdommen of bezoeken aan kerken met een bekende beschermheilige werden massaal bezocht. Daarnaast gingen leden van verenigingen bij jubilerende broederschappen en bekende processies konden eveneens op een massa volk rekenen. Trouwens, voor de gewone man was dit een vorm van ontspanning om hun weinige vrije tijd zin te geven.

Maar zelfs een eenvoudige processie was altijd belangrijk in een dorp, niet alleen voor de tientallen deelnemers, maar ook voor de toeschouwers. In prachtige klederen trok men langs de traditionele processieweg, en in 1855 werd in Laarne het geheel opgeluisterd door de plaatselijke koormaatschappij², die zong *ter gelegenheid der processie ter eere van Maria Onbevlekt Ontvangenis*. De koorleden zongen *een Meylied, op de stemme: C'est le mois de Marie*.

Loven wy, het opperwezen,
Dat Maria ons verkoos
Om zyn dochter lief te wezen
Bruyt en moeder vlekkeloos.

Refrein
De Mey avond is geboren
Alom word zy gevierd
Wy zingen eere koren
Maria toegestuerd

Plukken wy nu frisschen lover
En verciereren we onze woon
Strooyen wy ook roozen over
Straeten tot naby haer troon.

Tot naby den troon dier bloemen
Onbevlekt van 's wereld stof
Wie wy koninginne noemen
Van des hemels hunger hof.

Moeder die zoo hoog verheven
Zyt by uwen een'gen zoon
Bid dat wy ook na dit leven
Mogen leven in uw woon.

---

² *De Denderbode*, 20 mei 1855, p. 2.

Castellum

Driemaandelijks tijdschrift van de VERENIGING VOOR LOKALE
GESCHIEDENIS VAN KALKEN EN LAARNE, 2019/4.

Dienst Wettelijk Depot nr. B.D. 40.652.

Oplage: 250 exemplaren.

Omslagillustratie: Postkaart *Groet uit Calcken*. De letters op de beeldzijde
werden opgevuld met fragmenten van postkaartzichten die de
Kalkense drukkersfamilie Van de Velde had uitgegeven.

De tekst op de adres- en schrijfkant werd gedagtekend

Calcken 21-7-1910.

Verzameling André Van De Sompel.

Inhoud.

Editoriaal.

André Van De Sompel 3

Ingekleurde postkaarten uitgegeven door Kalkenaar
Prudent Van de Velde (1873-1920).

André Van De Sompel 5

Laarnse en Kalkense honderdjarigen gevierd in de twintigste en
eenentwintigste eeuw.

De bestuursploeg 43

Processie met koorzang te Laarne, 1850-1855.

Julien De Vuyst 51

Inhoud.

54